

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Tertiam Partem Summæ Theologiæ. Cum Commentariis
Reuerendiss. D. Thomæ de Vio Caietani Cardinalis S. Sixti, Et Opvscvlis
Eivsdem In tres Tomos distinctis

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

Qvaestio XII. De scientia animæ Christi acquisita, vel experimentalì.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72797](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72797)

intelligibilem, sed etiam ad faciendam evidentiam cognitorum ex eo patet, quod ipse, ut inquit Averrois in proemio de anima, est causa primarum propositionum proculdubio quo ad evidentiam, & consequenter reliquarum, mediantibus illis primis, ita proportionabiliter auctor ponens scientiam altioris ordinis in anima posuit species altioris ordinis & lumen altioris ordinis, sub quo clare cognoscantur ea, quae per species inferiores representantur. & propterea in littera dicitur, illud lumen commune est omnibus reuelatis, sicut lumen intellectus agentis, & est medium sub quo species autem intelligibilis est medium in quo res representantur.

per oculum autem scientia intelligitur, ergo videtur, quod in Christo fuerint plures habitus scientie.

RESPON. Dicendum, quod sicut dictum est, scientia indita anime Christi, habuit modum conaturalem anime humane. Est autem connaturale anime humane, ut recipiat species in minori uniuersalitate, quam angeli, ita scilicet, quod diuersas naturas specificas, per diuersas species intelligibiles cognoscatur. Ex hoc autem contingit, quod in nobis sint diuersi habitus scientiarum, quia sunt diuersa scibilem genera, in quantum scilicet ea, quae reducuntur in unum genus, eodem habitu scientie cognoscuntur, sicut dicitur in primo. Postea, quod una scientia est, quae est unius generis subiecti. Et ideo scientia indita anime Christi, tuit distincta secundum diuersos habitus.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod sicut supra dictum est, scientia anime Christi est perfectissima, & excedens angelorum scientiam, quantum ad id, quod consideratur in ea ex parte Dei influentis: est tamen infra scientiam angelicam, quantum ad modum recipientis. Et ad huiusmodi modum pertinet, quod scientia illa per multos habitus distinguatur, quasi per species magis particulares existens.

AD SECUNDVM Dicendum, quod fides nostra innititur prime ueritati, & ideo Christus est auctor fidei nostrae secundum diuinam scientiam, quae est simpliciter una.

AD TERTIVM dicendum, quod lumen diuinitus infusum, est communis ratio intelligendi, quae diuinitus reuelantur, sicut & lumen intellectus agentis eorum, quae naturaliter cognoscuntur. Et ideo oportuit esse in anima Christi proprias species singularium rerum, ad cognoscendum cognitione propria unumquodque. Et secundum hoc oportuit diuersos esse habitus scientiae in anima Christi, ut dictum est.

QVAESTIO XII.

De scientia anime Christi acquisita, in quatuor articulos diuisa.

DEINDE considerandum est de scientia anime Christi acquisita uel experimentalis.

AN sit memoria, & in se experimentum, & inde uniuersale, quod est principium artis & scientie (ut dicitur in proemio Meta. j.) non ergo ex quibusdam expertis Christus uenit in notitiam omnium, ut in littera dicitur.

Ad primum horum dicitur, quod Durandus uoluit esse cunctam in littera non dicitur, quod ex sola uisione corporali corporum celestium Christus comprehendere celestia: sed expressè se praemittit in hac ipsa responsione ad secundum ibi, Per modum praedictum scilicet per experientiam, & subditur statim exemplariter. Sicut uidendo, &c. Est ergo sermo littere de uisione experimentalis, & non de uisione absolute.

ET CIRCA hoc quaeruntur quatuor.

¶ Primo, utrum secundum hanc scientiam cognouerit omnia.

¶ Secundo, utrum in hac scientia profecerit.

¶ Tertio, utrum aliquid ab homine didicerit.

¶ Quarto, utrum acceperit aliquid ab angelis.

ARTICVLVS PRIMVS.

Utrum secundum hanc scientiam Christus cognouerit omnia.

AD PRIMVM sic proceditur. Videtur, quod secundum hanc scientiam Christus non omnia cognouerit. Huiusmodi scientia per experientiam acquiritur, sed Christus non omnia expertus est, non igitur omnia secundum hanc scientiam sciuit.

¶ 2. Praet. Homo scientiam per sensum acquirit: sed non omnia sensibilia sensibus corporalibus Christi fuerunt subiecta. non igitur secundum hanc scientiam omnia cognouit Christus.

¶ 3. Praet. Quantitas scientiae attenditur secundum scibilia. Si igitur secundum hanc scientiam Christus omnia sciuisset, esset in eo scientia acquisita aequalis scientiae infusae, & scientiae beatae, quod est inconueniens. non ergo secundum hanc scientiam Christus omnia sciuit.

SED CONTRA est, quod nihil imperfectum fuit in Christo quantum ad animam. Fuisset autem imperfecta haec eius scientia, si secundum eam non sciuisset omnia: quia imperfectum est, cui potest fieri additio. Ergo secundum hanc scientiam Christus omnia sciuit.

RESPON. Dicendum, quod scientia acquisita ponitur in anima Christi (ut supra dictum est) propter conuenientiam intellectus agentis, ne eius actio sit otiosa, quae facit intelligibilia in actu: sicut & scientia indita uel infusa ponitur in anima Christi ad perfectionem intellectus possibilis. Sicut autem intellectus possibilis est, quo est omnia fieri, ita intellectus agens est, quo est omnia facere: ut dicitur in 3. de anima. Et ideo sicut per scientiam inditam sciuit anima Christi omnia illa, ad quae intellectus possibilis est quocumque modo in potentia, ita

Tertia S. Thomae.

H 3 possunt

Lib. 3. de anima text. 18.

Ar. 3. huius q.

Lib. 3. Post. ec. x. 43. 40. 1.

D. 111.

Ar. 4. huius q.

In corp. ar.

D. isif.

possunt uirtute intel- lectus agentis cogno- sci cognouerit per inuentionem.

¶ At si quis dixerit, sensibus Christi omnia singularia oppor- tuna ad perfectam per inuentione scien- tiam omnium natu- rali ratione cogno- scibilium oblata esse angelorum ministe- rio supplente, non aberraret, quoniam si (Euangelista testan- te) esurienti Christo angeli cibum corporalem ministrauerunt, Matth. 4. multo magis rationabile est, ut indigenti Chri- sto spiritali cibo scientie acquisite mi- nistrauerint angeli singularia opportu- na, ex quibus ipse suo ingenio ad in- ueniret scientiam. Hoc enim nullum inconueniens habet annexum, nec est mi- raculum uoluntarie factum, sed super simi- li & minus necessa- rio expreso in Euan- gelio fundatum, & propterea ut ratio- nabile amplecten- dum est.

In corp. ar.

¶ Super quast. duo- decima articulum secundum.

Titulus clarus est.

¶ In corpore articuli tria sunt. Pri- mo, ponitur distin- ctio bimembris. Du- plex est profectus scientie, alter secun- dum ipsius essentia, alter secundum effe- ctum. Secundo re- spondetur quasto, iuxta secundum me- brum, Christus pro- fecit secundum effe- ctum in scientia gra- tia, sicut & etate.

Disif. In corp. ar. & q. prec. & q. 9. art. 3. & 4.

Sup. q. 7. ar. 11. ad 3. & inf. art. 3. ad 3. & q. 15. ar. 3. & 3. dist. 13. lit. in fin. & di. 14. art. 3. q. 5. & ver. q. 20. ar. 6. ad 3. & op. 3. c. 213. & 10. l. ec. 21. ff. & Hebr. 7. Ar. p. reced.

Li. 7. cap. 21. Ortho. fid. paulo a pri- mo.

per scientiam acquisita sciuit omnia illa, quae possunt sciri per actionem intellectus agentis.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod scientia rerum acquiri potest non solum per experientiam ipsarum, sed etiam per experientiam quarundam aliarum rerum, cum ex uirtute luminis intellectus agentis possit homo procedere ad intelligendum effectus per causas, & causas per effectus, & similia per similia, & contraria per contraria. Sic igitur licet Christus non fuerit omnia expertus: ex his tamen, quae expertus est, in omnium deuenit notitiam.

AD SECUNDVM Dicendum, quod licet sensibus corporalibus Christi non fuerint subiecta omnia sensibilia: fuerunt tamen sensibus eius subiecta aliqua sensibilia, ex quibus propter excellentissimam uim rationis eius potuit in aliorum notitiam deuenire per modum praedictum; sicut uide- do corpora caelestia, potuit coprehendere eorum uirtutes & effectus, quos habent in istis inferioribus, qui eius sensibus non subiecebant. Et eadem ratione ex quibuscumque aliis, in aliorum notitiam deuenire potuit.

AD TERTIUM Dicendum, quod secundum istam scientiam anima Christi non simpliciter cognouit omnia; sed illa omnia, quae per lumen intellectus agentis homini sunt cognoscibilia. Unde per hanc scientiam non cognouit essentia substantiarum separatarum ad phantasmata, & futura, quae tamen cognouit per scientiam inditam, ut supra dictum est.

ARTICVLVS II.

Utrum Christus in hac scientia profecerit.

AD SECUNDVM sic procedit. Videtur, quod secundum hanc scientiam Christus non profecerit. Sicut enim secundum scientiam beatitudinis & secundum scientiam infusam Christus cognouit omnia, ita & secundum hanc scientiam acquisitam, ut ex dictis patet: sed secundum illas scientias non profecerit, ergo nec secundum istam.

¶ 2. Praet. Proficere est imperfecti: quia profectus ad additionem non recipit; sed in Christo non est ponere scientiam imperfectam, ergo secundum hanc scientiam Christus non profecerit. ¶ 3. Praet. Damasc. dicit. Qui proficere dicuntur Christum scientiam & gratiam, ut additamentum sensus suscipientem, non uenerantur

unionem, quae est secundum hypostasim: sed impium est, illam unionem non uenerari. Ergo impium est dicere, quod scientia eius additamentum acceperit.

SED CONTRA est, quod dicitur Luc. 2. quod Iesus proficiebat sapientia & etate & gratia. apud Deum, & homines. Et Amb. dicit quod proficiebat secundum sapientiam humanam. Humana autem sapientia est, quae humano modo acquiritur, scilicet per lumen intellectus agentis, ergo Christus secundum hanc scientiam profecit.

RESPOND. Dicendum, quod duplex est profectus scientiae. Vnus quidem secundum essentiam, prout scilicet ipse habitus scientiae augetur. Alius autem secundum effectum, & si aliquis secundum eundem & aequalem scientiae habitum, primo minor aliis demorsret, & postea maiora & subtiliora. Hoc autem secundo modo

manifestum est, quod Christus in scientia & gratia profecit, sicut & in etate: quia scilicet secundum augmentum etatis opera maiora faciebat, quae scilicet maiorem scientiam & gratiam demonstrabant: sed quantum ad ipsum habitum scientiae, manifestum est quod habitus scientiae infusus in eo non est augmentatus, cum a principio plenarie fuerit sibi omnium scientia infusa, & multo minus scientia beata in eo augeri potuit.

De scientia enim diuina quod non possit augeri, supra in prima parte dictum est. Si igitur praeter habitum scientiae infusum, non sit in anima Christi aliquis habitus scientiae acquisitae (ut quibusdam uidetur, & mihi aliquando uisum est) nulla scientia in Christo augmentata fuit secundum essentiam, sed solum per experientiam, id est, conuersionem specierum intelligibilium inditarum ad phantasmata. Et secundum hoc dicunt, quod scientia Christi profecit secundum experientiam, conuertendo scilicet species intelligibiles inditas ad ea, quae de nouo per sensum accepit: sed quia inconueniens uidetur, quod aliqua naturalis actio intelligibilis, Christo deesset, cum ex trahere species intelligibiles a phantasmatibus, sit quaedam naturalis actio hominis secundum intellectum agentem, conueniens uidetur hanc etiam actionem in Christo ponere. Et ex hoc sequitur, quod in anima Christi aliquis habitus scientiae fuerit, qui per huiusmodi abstractionem specierum potuerit ad augmentati, ex hoc scilicet, quod intellectus agens post primas species intelligibiles abstrahas a phantasmatibus poterat etiam alias & alias abstrahere.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod tamen scientia infusa anime Christi, quam scientia beata, fuit effectus agentis infinitae uirtutis, qui potest simul totum operari, & ita in neutra scientia Christus profecit: sed a principio eam perfectam habuit: sed scientia acquisita causatur ab intellectu agente, qui non simul totum operatur: sed successiue, & ideo secundum hanc scientiam Christus non a principio sciuit omnia, sed paulatim, & post aliquod tempus, scilicet in perfecta etate: quod patet ex hoc, quod Euangelista simul dicit eum profecisse scientia & etate.

secundum experientiam, hoc est conuersionem seu applicationem illius ad phantasmata, quae ex sensibus & experientis ab extra ueniebant. Deinde reperitur per priam opinionem, quod acquisita secundum essentiam aucta fuit, quia inconueniens uidetur deesse Christo aliquam intelligibilem actionem. Vbi nota & modestiam auctoris, quod opinatis personam induit, dum ait, inconueniens uidetur, & explanationem supradictorum de operatione intellectus agentis, quod si de principali illius operatione, cuius priuatione otiosus seu frustra poneretur, fuit sermo.

AD

AD SECUNDVM Dicendum, quod haec etiam sciē
semper fuit perfecta secundum tempus: licet non se
per fuerit perfecta simpliciter & secundum naturā:
& ideo potuit habere augmentum.

AD TERTIVM Dicendum, quod uerbum Dama
see. intelligitur quantum ad illos, qui dicunt sim
pliciter fuisse factam additionem scientiā Christi, s.
secundum quamcumque eius scientiam, & præci
pue secundum infusam, quā causatur in anima Chri
sti ex unione ad uerbum, non autem intelligitur de
augmento scientiā, quē ex naturali agente causatur.

ARTICVLVS III.

Utrum Christus aliquid ab homine
didicerit.

Titulus clarus.

In corpore ar
ticuli una est conclu
sio responsua que
sio negatiue. Christus
nihil ab homine didi
cit. Probatur. Primum
mouens in quolibet
genere, non mouetur
illa specie motus: Chri
stus est primus doctor
hominum omnium.
ergo non docetur ab
aliquo homine. Ma
ior manifestatur in
primo alterante. Mi
nor autoritate do
mini. fo. 18.

AD TERTIVM sic proceditur.
Vt, q̄ Christus aliquid ab
hominibus didicerit. Dicitur. n.
Luc. 2. quod inuenerunt eum in
templo in medio doctorum in
terrogantem illos & responden
tem: interrogare uero & responde
re est addiscere. ergo Christus
aliquid didicit ab hominibus.

¶ 2 Præter. Acquirere scientiam ab
homine docente, uidetur esse no
bilis, quam acquirere a rebus sen
sibilibus: quia in anima hominis
docentis sunt species intelligibi
les in actu, in rebus autem sensibilibus sunt species
intelligibiles solum in potentia: sed Christus acci
piet scientiam experimentalem ex rebus sensibili
bus, ut dictum est. ergo multo magis poterat acci
pere scientiam addiscendo ab hominibus.

¶ 3 Præter. Christus secundum scientiam experimen
talem non omnia a principio sciuit, sed in ea profes
cit, ut dictum est: sed quilibet audiens sermonem
significatiuum alicuius, potest addiscere, quod nescit.
ergo Christus potuit ab hominibus aliqua addiscere,
quæ secundum hanc scientiam nesciebat.

SED CONTRA est, quod dicitur Isa. 55. Ecce testem
populis dedi eum, duceam ac præceptorem gentibus.
præceptoris autem non est doceri, sed docere: ergo
Christus non accepit aliquam scientiam per doctri
nam alicuius hominis.

RESPON. Dicendum, quod in quolibet genere
id, quod est primum mouens, non mouetur secun
dum illam speciem motus, sicut primum alterans
non alteratur. Christus autem constitutus est a Deo
capite ecclesiæ, quini in mo omnium hominum, ut
supra dictum est, * ut non solum omnes per ipsum
gratiam acciperent, sed etiam ut omnes ab eo doctri
nam ueritatis reciperent.

Vnde ipse dicit Ioann. decimo octauo. In hoc
natus sum, & ad hoc ueni in mundum, ut testimo
nium perhibeam ueritati, & ideo non fuit conue
niens eius dignitati, ut a quocumque homine doce
retur.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod sicut Orig.
dicit super Luc. Dominus interrogabat, non ut
aliquid addisceret, sed ut interrogatus erudiret. Ex
uno quippe doctrine fonte manat & interrogare &
respondere sapienter.

Vñ & ibidē in Euangelio sequit̄, q̄ stupebāt oēs, q̄
eum audiebant, super prudentia, & responsis eius.

AD II. Dicendum, q̄ ille q̄ addiscit ab homine,
non accipit immediate scientiam a speciebus intelli

gibilibus, quæ sunt in mente ipsius, sed mediantibus
uocibus sensibilibus, tamquā signis intelligibili
ceptionum. Sicut autem uoces ab homine formatae
sunt signa intellectualis scientiæ ipsius, ita creaturæ
a Deo conditæ sunt signa sapientiæ eius. Vnde dicitur
Eccl. 1. Quod Deus effudit sapientiam super om
nia opera sua. Sicut igitur dignius est doceri a Deo,
quā ab homine, ita dignius est accipere scientiam
per sensibiles creaturas, quā per hominis doctrinā.

AD TERTIVM dicendum, q̄ Iesus proficiebat in
scientia experimentalī, sicut & in ætate, ut dictum
est. Sicut autem ætas opportuna requiritur ad hoc,
quod homo accipiat scientiam per inuentionem,
ita etiam ad hoc, quod accipiat scientiam per disci
plinam. Dominus autem nihil fecit quod non con
grueret eius ætati; & ideo audiendis doctrine ser
monibus, non accommodauit auditum nisi illo
tempore, quo poterat etiam per uiam experien
tiæ talem scientiæ gradum attingisse. Vnde Grego.
dicit super Ezech. Duodecimo anno ætatis suæ in
terrogare dignatus est homines in terra: quia iuxta
rationis usum doctrine sermo non suppetit nisi in
ætate perfecta.

ARTICVLVS IIII.

Utrum Christus aliquid acceperit
ab angelis.

AD QUARTVM sic proceditur.
Videtur, quod Christus ab
angelis scientiam acceperit. Dicitur. n.
Luc. 22. quod apparuit Chri
sto angelus de celo, confortans
eum: sed confortatio fit per uerba
confortatoria docentis, secundū
illud Job 4. Ecce docuisti pluri
mos, & manus lassas roborasti, ua
cillantes confirmauerunt sermo
nes tui. ergo Christus ab angelis
edoctus est.

¶ 2 Præter. Dionys. dicit 4. cel. hier.
Video enim quod & ipse Iesus,
super celestium substantiarum
super substantialis substantia, ad
nostram intransmutabiliter ue
niens, obediens subiicitur pa
tris & Dei per angelos formatio
nibus. Videtur igitur quod ip
se Christus ordinationi legis diu
inæ subiici uoluerit, per quam ho
mines mediantibus angelis eru
diuntur.

¶ 3 Præter. Sicut corpus huma
num naturali ordine subiicitur
corporibus celestibus; ita etiam
humani mens angelicis menti
bus: sed corpus Christi subiectū
fuit impressionibus celestium cor
porum: passus est enim calorem
æstate, & in hyeme frigus, sicut &
alias humanas passiones ergo etiā
eius mens humana subiacebat il
luminatiōibus supercelestium
spirituum.

SED CONTRA est, quod Dionys. dicit 7. cap.
cel. hierar. quod supremi angeli ad ipsum Iesum
questionem faciunt, diuini que illius operis, & pro
nobis assumptæ carnis scientiam discunt, & eos ipse

Tertius S. Thomæ.

Super quæst. duode
cima articuli quar
tum.

Titulus clarus.

In corpore ar
ticuli ponitur di
stinctio de duplici
mō, quo anima nata
est scilicet perfici: se
cundo respondetur
quæstio. Quod ad pri
mum dicitur, quod aia
dupliciter nata est
scientia perfici, uel ex
sensibilibus, uel ex
substantiis immateri
lib. Et manifestatur
distinctio quæ est me
dia inter substantias
separatas & corpo
rales. Quod ad secun
dū respondetur dua
bus conclusionib⁹,
iuxta dictos duos
modos. Prima est,
Anima Christi perfe
cta est, scilicet exper
imentali ex sensibili
bus, absque angelico
lumine. Probatur,
quia sufficit ad hanc
sumē intellectus agē
tis. Secunda est, Aia
Christi perfecta est
ex impressione supe
riori, quoad scientiā
infusam a Deo im
mediate. Probatur.
Sicut anima illa su
pra communē crea
turæ modū unita est
uerbo in unitate p
sonæ, ita supra com
munē hominū mo
dū immediate a Deo
repleta est scientia.

Et scito, quod hæc
ratio non solum est
simi

Ar. præced.

Hom. 2. par. 6.
ap. 1.

In 1. q. 50. ar.
1. ad 1. & 3.
di. 13. q. 2. ar.
2. q. 1. & di.
14. ar. 3. q. 6.

Cap. 4. non
procul a fi.
cap.

1. 7. 6. 8. me
illius.

Li. 3. c. 31.

Ar. præced.

Ar. p. 2. 2. 2.

q. 3. ar. 3.

Ho. 1. 2. in fi.
to. 3.

similitudinis proportionalis, sed etiam est reddiua vera cause, quare anima Christi immediate repleta est scientia in-

Dis. 18.

In responsione ad primum, nota quod confortationem Christi ab angelo fuisse reificationis nature humane, non auferit quin fuerit indigentia, non ut egeret iniriui ab angelo: sed quia egeret exteriori ac sensibili propositione obiecti seruauit inferioris partis, ne plus cruciatus pro passionis procederet.

Li. 2. c. 8. t. 3.

Li. 6. in Luc. c. 9. secundum ord. Be. da. ante med. dium, to. 2.

q. 14. ar. 1.

Ad cuius, euidentiam oportet nunc supponere ex Damasceno, quod in Christo non fuit redundantia inferiorum uirum in superiore, aut econuerso: sed quicumque permixtum est agere quod suum erat, propter quod cruciatus pro passionis Christi fuit ualde magnus, ut sanguis decurrens in terram testatur. Et quia pars superior non redundabat in inferiorem, processisset suapte natura in tantum cruciatus ille, ut motum & sensum abstulisset a corpore Christi: aut ualde impedisset, sed prouidentia diuina inpletum est per exterioris confortationum, ac si homo aliquis confortasset eum, ita quod, sicut tentatus fuit a diabolo exterioris proponendo obiecta inuitantia ad malum, ita confortatus est ab angelo exterioris proponente obiecta consolatoria, quae naturaliter nata sunt, proposita, confortare uires ac corpus. Ut sic quasi frenum extensibiliter propositis, cruciatus pro-

Iesus sine medio docet. Non est autem eiusdem docere & doceri. ergo Christus non accepit scientiam ab angelis.

RESPON. Dicendum, quod sicut anima humana media est inter spirituales substantias & res corporales, ita duobus modis nata est perfici. Vno quidem modo, per scientiam acceptam ex rebus sensibilibus: alio modo, per scientiam inditam, siue impressam ex illuminatione spiritualium substantiarum. Vtroque autem modo anima Christi fuit perfecta: ex sensibilibus quidem secundum scientiam experimentalem, & ad quam quidem non requiritur lumen angelicum: sed sufficit lumen intellectus agētis: ex impressione uero superiori secundum scientiam insulam, quam est immediate adeptus a Deo. Sicut enim supra communem modum creaturae anima illa unita est uerbo in unitate personae, ita supra communem modum hominum, immediate ab ipso Dei uerbo repleta est scientia & gratia. Non autem medianibus angelis, qui etiam ex influentia uerbi, rerum scientiam in sui principio acceperunt, sicut in 2. super Gen. ad literam Aug. dicit.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod illa confortatio angeli non fuit per modum instructionis, sed ad demonstrandam proprietatem humane nature. Unde Beda dicit sup. Luc. In documento utriusque nature & angeli ei ministrasse, & cum confortasse dicuntur. Creator enim creaturae suae non eguit presidio: sed homo factus, sicut propter nos tristis est, ita propter nos confortatur, ut. i. in nobis fides incarnationis ipsius confirmetur.

AD SECVNDVM dicendum, quod Dion. dicit Christum fuisse formationibus angelicis subiectum, non ratione superioris, sed ratione eorum, quae circa eius incarnationem agebantur, & circa ministerationem eius in infantili aetate constituti. Unde ibidem subdit, quod per medios angelos nuntiatur Ioseph a patre dispe-lara Iesu ad Aegyptum recessio, & rursum ad Iudaeam de Aegypto tractatio.

AD TERTIVM dicendum, quod filius Dei assumpsit corpus passibile, ut infra dicitur, sed animam perfectam scientia & gratia: & ideo corpus eius conuenienter fuit subiectum impressioni caelestium corporum: anima uero eius non fuit subiecta impressioni caelestium spirituum.

De potentia animae Christi in quatuor articulis diuisa.

DEINDE considerandum est de potentia animae Christi.

ET CIRCA hoc quaruntur quatuor.

Primo, Vtrum habuerit omnipotentiam simpliciter.

Secundo, Vtrum habuerit omnipotentiam respectu immutatio-

G

nis creaturarum.

Tertio, Vtrum habuerit omnipotentiam respectu proprii corporis.

Quarto, Vtrum habuerit omnipotentiam respectu executionis suae uoluntatis.

ARTICVLVS PRIMVS.

Vtrum anima Christi habuerit omnipotentiam simpliciter.

AD PRIMUM sic proceditur. Videtur quod anima Christi habuerit omnipotentiam. Dicit enim Amb. * sup. Luc. Potentiam, quam Dei filius naturaliter habet, homo erat ex tempore acceperunt: sed hoc precipue uidetur esse secundum animam, quae est potior pars hominis. Cum ergo filius Dei ab eterno omnipotentiam habuerit, uideatur quod anima Christi ex tempore omnipotentiam acceperit.

Præterea. Sicut potentia Dei est infinita, ita etiam & eius scientia: sed anima Christi habet omnium scientiam, quae scit Deus, quodammodo, ut supra dictum est. Ergo etiam habet omnium potentiam, & ita est omnipotens. Præterea. Anima Christi habet omnem scientiam: sed scientiarum quaedam est practica, quaedam speculatiua. Ergo habet eorum, quae scit, scientiam practica, ut scilicet sciat facere ea, quae scit. Et sic uidetur, quod omnia facere possit.

SED CONTRA. Illud, quod est proprium Dei, non potest alicui creaturae conuenire: sed proprium est Dei esse omnipotentem, secundum illud Exodi decimo quinto. Iste Deus meus, & glorificabo eum. Et postea subditur, Omnipotens nomen eius: ergo anima Christi, cum sit creatura, non habet omnipotentiam.

RESPON. Dicendum, quod sicut supra dictum est, in mysterio incarnationis ita facta est unio in-

sonis appositum sit ab extra. ut sic inferior pars habuerit etiam in confortatione quod suum erat ab extra. Et hoc maxime monstrat ueritatem ac proprietatem humane nature in Christo.

Super questionis tertiae decimae articulum primum.

Itulius clarus est.

In corpore unica est conclusio responsiua questio. impossibile est animae Christi conuenire omnipotentiam. Probatur. In mysterio incarnationis unio facta est in persona, remanente distinctio ne naturarum, hoc est utraque natura retinente quod sibi proprium est. ergo diuina natura retinuit sibi omnipotentiam: ergo impossibile est animae Christi conuenire omnipotentiam. Prima consequentia probatur: quia omnipotentia est ut proprietates consequenter se habens ad naturam diuinam. Quod probatur. Potentia actiua cuiuslibet rei sequitur formam ipsius. ergo sequitur cuiusque naturam, ergo potentia actiua respectu omnium, quae possunt habere rationem entis consequitur naturam diuinam. ergo omnipotentia consequitur diuinam naturam. Antecedens huius pro syllogismi probatur, quia forma est principium agendi. Prima uero consequentia, quia natura aut est ipsa forma, aut constituitur per formam. Secunda uero tem & probatur a priori, quia natura diuina est ipsum circumscriptum: & a similibus, quia quilibet alia res habet potentiam actiuam respectu eorum, ad quae se extendit perfectio sue nature, sicut calidum ad calefaciendum. Tertia deinde consequentia per se nota ex terminis est. Secunda autem consequentia principalis.

In 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

In 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.